

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Ангел Ангелов Марчев**,
Университет за национално и световно стопанство

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3. Социални стопански и правни науки, професионално направление 3. 8. Икономика, докторска програма по Финанси и счетоводство „Финанси и счетоводство“, Факултет по икономически и социални науки, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Автор: Тодор Славчев Анев, редовен докторант

Тема: Финансови и икономически ефекти от стимулиране на климатично неутрален растеж

Научен ръководител: проф. д-р Станимир Иванов Кабаиванов, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Настоящото становище се изготвя на основание на заповед РД 21-2369/19.12.2024 г. и решенията от първо заседание на научното жури от 20.12.2024 г. Представеният комплект материали е в съответствие с изискванията на ЗРАСБ, правилника за приложението му и с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ

Докторантът Тодор Анев е завършил висшето си образование с отличен успех в областта на икономиката. Той има натрупан практически опит, работейки няколко години в банковия сектор и консултирането на бизнеси в сферата на корпоративните финанси. Научните му интереси са свързани със зелените икономически модели и стратегиите за устойчив растеж, като активно участва в международни конференции и семинари. По време на докторантурата си участва в изследователски проекти, свързани с климатично неутралния преход на развиващи се пазари. Нямам лични впечатления от докторанта.

2. Актуалност на тематиката

Изследването на финансовите и икономическите ефекти от стимулирането на климатично неутрален растеж е актуална и значима тема, особено в контекста на Европейския зелен пакт и глобалните усилия за устойчиво развитие. Дисертационният труд анализира ключовите икономически и финансови аспекти, свързани с ограничаването на въглеродните емисии и адаптацията на националните стопанства към новите екологични изисквания.

Значението на темата е подчертано от нарастващото влияние на нормативните ограничения върху бизнес средата, както и от необходимостта от нови финансови инструменти за прехода към климатично неутрална икономика. Настоящият труд предоставя задълбочен анализ и количествена оценка на тези процеси, което го прави особено ценен за научната и практическата сфера.

3. Познаване на проблема

Докторантът Тодор Анев демонстрира задълбочено познаване на проблематиката, което личи както от теоретичния анализ, така и от използваните емпирични методи. В дисертацията е представен обстоен литературен обзор на концепциите за климатично неутрален растеж. Що се касае до познаване на изследователския апарат – това е една от силните черти на дисертацията с подробно теоретическо извеждане на статистическите модели

4. Методика на изследването

Избраната методология е адекватна на поставените цели и задачи. В дисертационния труд са използвани иконометрични модели като Автокоределационна функция, Ридж регресия, ARIMA модели и анализ на остатъчните стойности, които позволяват прецизно количествено изследване на зависимостите между въглеродните емисии, финансовите политики и икономическия растеж.

Дисертационният труд се отличава с висок емпиричен принос чрез прилагането на данни от Евростат, Световната банка и национални статистически институции, което гарантира

надеждност на получените резултати. Използваните методи осигуряват висока степен на валидност на изводите и дават възможност за прогнозиране на икономическите ефекти от бъдещи екологични регулации.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на докторант Тодор Анев е с общ обем от 224 страници (включително с приложенията) и е структуриран в 3 глави, заключение, библиография и приложения. Авторефератът съдържа основните акценти и резултати, представени на 34 страници.

Структура на дисертацията и съдържание:

- **В първа глава** (стр. 7–15) е направено подробно въведение и преглед на основните концепции, свързани с изследването и моделирането на климатично неутрален растеж, както и на прилаганите финансово-икономически стимули и регулации.
- **Втора глава** (стр. 16–64) съдържа основно теоретически и методологически аспекти на изследването. Проявява отличната подготовка на докторанта относно разнообразните количествени и качествени подходи за оценка на икономическите ефекти от екологични политики. По нататък са разгледани финансовите инструменти, използвани за реализиране на такива политики.
- **Трета глава** (стр. 65–200) представя емпиричните резултати, където са анализирани конкретни данни и показатели, отразяващи влиянието на климатично неутрални политики върху финансовата и икономическата стабилност. Особено внимание заслужава анализът на финансовите инструменти и оценката на риска при инвестиции в зелени активи (стр. 194-200).
- **В заключението** (стр. 201-212) докторантът обобщава най-важните изводи от изследването, формулира препоръки към заинтересованите страни и очертава потенциални насоки за по-нататъшни проучвания.

Най-съществените ми критики мога да посоча към структурирането на дисертационния труд. До някъде е нарушена класическата структура и очаквания баланс, без да е било необходимо, като същевременно не са достатъчно ясно обособени отделните компоненти – теория, метод, приложение. Работата би била по-читаема, ако беше спазена по-ясна логическа рамка. Така например, съществени части от увода можеха да са в началото на теоретическата глава, въвеждайки в проблематиката. Веднага след това според мен би трябвало да са кредитните инструменти, тъй като дефакто е фокусът на изследване, а методическият апарат трябва да бъде изведен след това. Последният раздел на увода е отлично въведение на отделна методическа глава, към която могат да се включат разделите описващи Модела и отделните методически подходи, предхождащи множеството емпирични изследвания в сегашната глава 3.

Оценка на научните и научно-приложните приноси

Формулираните претенции за научни приноси имат както методологическа стойност, допринасяща към развитието на икономическата наука в областта на устойчивото развитие, така и приложен характер, с потенциал за внедряване в стратегическото планиране на публични политики и корпоративни стратегии в областта на икономическия анализ на климатично неутралния растеж, като успешно комбинира теоретични постановки и емпирични изследвания. Първите три от приносите са с приложен характер, а четвъртия е с методически характер. И макар да не съм съгласен с формулировката, че принос 5 е с теоретичен характер (според мен следва да е методически), съм съгласен с всички посочени приноси на дисертацията.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените публикации свидетелстват за добра научноизследователска дейност на докторанта и са в пълно съответствие с темата на дисертацията. Те допринасят за обогатяването на анализа по отношение на количествените зависимости между климатичните политики и икономическите процеси, както и за разработването на методологически инструменти за оценка на ефектите от екологичните регулации.

Личният принос на докторанта е значителен, като той демонстрира аналитичен подход и компетентност в прилагането на сложни иконометрични методи.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и точно отразява основните резултати от дисертацията. Структурата и съдържанието му съответстват на оригиналния труд, като ясно са представени целите, методологията, основните изводи и приносите на изследването.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

- По-детайлно разглеждане на технологичния аспект – анализ на специфични иновативни технологии и тяхната икономическа ефективност.
- Допълнителни количествени анализи – докторантът прави интересен анализ на риска при зелени инвестиции. Би могло да се задълбочи оценката чрез сравнения с традиционни инвестиционни портфейли.
- Разширяване на географския обхват – Изследването се фокусира предимно върху примери от Европейския съюз. Биха били полезни по-широки международни сравнения, особено за държавите с по-висока въглеродна интензивност на икономиката.

Заключение

Дисертационният труд е самостоятелно и оригинално научно изследване, което допринася към разбирането на финансовите и икономическите ефекти от стимулирането на климатично неутрален растеж. Забележките и препоръките са по-скоро към бъдещето развитие на труда. Изследването е теоретично обосновано, методологически коректно и практически приложимо.

На тази основа гласувам утвърдително за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Тодор Славчев Анев.

03.02.2025 г.

Изготвил становището: .....

Доц. д-р Ангел Марчев